

notitie

FORUM STANDAARDISATIE 16 december 2014
Agendapunt 5. Open standaarden, lijsten
Stuknummer 5C. Intake-advies Digikoppeling 3.0

Advies

Het Forum Standaardisatie wordt geadviseerd om Digikoppeling 3.0 in procedure te nemen voor opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Digikoppeling 2.0 staat al op deze lijst. Aanvullend op het toetsen van de nieuwe versie zal getoetst moeten worden of de status 'uitstekend beheerproces' van toepassing is.

Het huidige toepassingsgebied van de standaard is: *'geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen informatiesystemen voor sectoroverstijgend berichtenverkeer, op basis van drie koppelvlakstandaarden'*. Er wordt geadviseerd dat de indiener en procedurebegeleider voorafgaand aan de expertbijeenkomst het toepassingsgebied nader afstemmen met betrokkenen, zodat er tijdens de expertbijeenkomst een eenduidig voorstel ligt.

De nadere afbakening van het toepassingsgebied is enerzijds nodig om de relatie met NEN3610 (basismodel geo-informatie) te verduidelijken en anderzijds om de toepassing van Digikoppeling *binnen* sectoren (zoals onderwijs, zorg en het justitiedomein) te bevorderen.

Daarnaast zal de procedurebegeleider voor aanvang van het expertadvies toetsen of Digikoppeling 3.0 voldoet aan de voorwaarden voor 'uitstekend beheerproces'. Het resultaat van deze toets zal worden voorgelegd tijdens de expertbijeenkomst.

Over de standaard

Digikoppeling maakt het mogelijk om met en tussen overheden gestructureerd en gecontroleerd berichten uit te wisselen. Het bestaat uit een set van standaarden voor elektronisch berichtenverkeer. Deze standaarden bevatten afspraken om berichten juist te adresseren, leesbaar en uitwisselbaar te maken en veilig en betrouwbaar te verzenden. Digikoppeling bestaat grofweg uit drie domeinen: ten eerste de WUS-standaard voor de bevraging van informatiesystemen, waarop direct een

reactie wordt verwacht. Snelheid van afleveren is belangrijk. Ten tweede de ebMS-standaard voor meldingen tussen informatiesystemen, waarbij snelheid van minder belang is. Als derde is er de GB-standaard voor het uitwisselen van grote berichten en het toevoegen van bijlagen.

Digikoppeling 2.0 staat momenteel op de 'pas toe of leg uit'-lijst. De standaard Digikoppeling 3.0 is aangemeld omdat Digikoppeling 3.0 ten opzichte van Digikoppeling 2.0 een aantal belangrijke wijzigingen kent. Het gaat dan om:

- de mogelijkheid om ook met de WUS-standaard (een onderdeel van Digikoppeling) meldingen te kunnen doen,
- de specificatie voor vertaling tussen ebMS en WUS van meldingen, en
- een verhelderde architectuur.

Over de procedure

De standaard voldoet aan de criteria voor inbehandelname. Op voorhand heeft de procedure twee specifieke aandachtspunten. Ten eerste zal getoetst worden of 'uitstekend beheerproces' van toepassing is. Ten tweede zal het toepassingsgebied bijgesteld worden ten opzichte van het toepassingsgebied van Digikoppeling 2.0. Voor beide onderwerpen zal voor aanvang van het opstellen van het expertadvies voorbereidend onderzoek plaatsvinden door de procedurebegeleider en de indiener.

De organisaties betrokken in het Technisch Overleg Digikoppeling en de organisaties betrokken in de Programmaraad Stelsel van Basisregistraties (PSB) ondersteunen de aanmelding van Digikoppeling 3.0. In de stuurgroep Digikoppeling van de PSB is besloten tot deze aanmelding.

Toelichting

1. Aanmelding, intakegesprek en toetsingsprocedure

Op 20 oktober 2014 is door Tom Peelen van Logius een nieuwe versie van de standaard Digikoppeling aangemeld voor de 'pas toe of leg uit'-lijst. Momenteel staat Digikoppeling 2.0 op de 'pas toe of leg uit'-lijst. De aanmelding betreft Digikoppeling 3.0.

Op 11 november 2014 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de aanmelder. In dit gesprek is de aanmelding doorgenomen. Hierbij is gekeken of alle basisinformatie aanwezig is en of de standaard voldoet aan de criteria voor inbehandelname. Daarnaast is vooruitgeblikt op de procedure.

2. Korte beschrijving standaard

Waar gaat de standaard over?

Digikoppeling is een open standaard en bestaat uit een set koppelvlakstandaarden voor gestructureerd berichtenverkeer met en tussen overheidsorganisaties. De standaarden bevatten afspraken om berichten juist te adresseren, leesbaar en uitwisselbaar te maken en veilig en betrouwbaar te verzenden. Digikoppeling bestaat grofweg uit drie domeinen: ten eerste de WUS-standaard voor de bevraging van informatiesystemen, waarop direct een reactie wordt verwacht. Snelheid van afleveren is belangrijk. Ten tweede de ebMS-standaard voor meldingen tussen informatiesystemen, waarbij snelheid van minder belang is. Als derde is er de GB-standaard voor het uitwisselen van grote berichten en het toevoegen van bijlagen.

Wie beheert de standaard?

De standaard wordt beheerd door Logius.

Waarom is de standaard aangemeld voor pas toe of leg uit?

Digikoppeling 2.0 staat momenteel op de 'pas toe of leg uit'-lijst. De standaard Digikoppeling 3.0 is aangemeld omdat Digikoppeling 3.0 ten opzichte van Digikoppeling 2.0 een aantal belangrijke wijzigingen kent. Het gaat dan om:

- de mogelijkheid om ook met de WUS-standaard (een onderdeel van Digikoppeling) meldingen te kunnen doen,
- de specificatie voor vertaling tussen ebMS en WUS van meldingen, en
- een verhelderde architectuur.

(zie ook: 8. Functionele use case)

3. Criteria voor inbehandelname

Om een standaard in behandeling te nemen moet de standaard vallen binnen de scope van de lijsten. Hiervoor gelden drie criteria:

1. Is de standaard toepasbaar voor elektronische gegevensuitwisseling tussen (semi-)overheidsorganisaties en bedrijven, tussen (semi-)overheidsorganisaties en burgers of tussen (semi-)overheidsorganisaties onderling?

Ja, de standaard bestaat uit een set koppelvlakstandaarden voor gestructureerd berichtenverkeer met en tussen overheidsorganisaties.

2. Zijn het beoogde functioneel toepassingsgebied en het organisatorisch werkingsgebied van de standaard voldoende breed om substantieel bij te dragen aan de interoperabiliteit van de (semi-)overheid?

Ja, het functioneel toepassingsgebied van Digikoppeling is eerder als volgt vastgesteld door het College Standaardisatie:

'Geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen informatiesystemen voor sectoroverstijgend berichtenverkeer, op basis van:

- *Digikoppeling ebMS-standaard voor meldingen tussen informatiesystemen,*
- *Digikoppeling WUS-standaard voor de bevraging van informatiesystemen, en*
- *Digikoppeling Grote Berichten-standaard voor de uitwisseling van grote berichten.'*

Het toepassingsgebied behoeft bijstelling om de afbakening met het toepassingsgebied van NEN3610 (basismodel geo-informatie) vast te leggen. Ondanks die bijstelling zal het toepassingsgebied voldoende breed blijven.

Het organisatorisch werkingsgebied van Digikoppeling is eerder als volgt vastgesteld door het College Standaardisatie:

'Overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de publieke sector.

Het werkingsgebied van de standaard is bedoeld voor intersectoraal verkeer en verkeer met basisregistraties en kent geen verplichting binnen sectoren. Het Forum is wel van mening dat gebruik binnen sectoren ook aanbevelenswaardig is en roept de beheerder van de standaard dan ook op dit gebruikt te promoten.'

Voor de aanvang van het expertadvies zal de indiener van de standaard nagaan in hoeverre voor het gebruik van Digikoppeling binnen sectoren nadere afspraken zijn te maken. Samen met de procedurebegeleider zal vervolgens een concept toepassingsgebied worden vastgesteld.

3. Is het zinvol de standaard op te nemen, gezien het feit dat deze niet al wettelijk verplicht is voor het beoogde functioneel toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied?

Ja, een wettelijke verplichting bestaat niet. Plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst kan helpen om de adoptie van de standaard verder te bevorderen.

Conclusie

De standaard voldoet aan de criteria voor inbehandelname.

4. Toetsing kansrijkheid procedure

De volgende aspecten, die normaliter getoetst zouden worden, zijn relevant bij het eventueel opvolgen van de aanbeveling in deze notitie. Dat is de reden dat de aspecten hieronder, ondanks het advies de standaard niet in procedure te nemen, worden toegelicht.

1. Open standaardisatieproces

De ontwikkeling en het beheer van de standaard moeten op een open, onafhankelijke, toegankelijke, inzichtelijke, zorgvuldige en duurzame wijze zijn ingericht.

Het standaardisatieproces is voldoende open. De documentatie is vrij beschikbaar, de besluitprocedure is voldoende toegankelijk, er is een bezwaarprocedure, de standaardisatieorganisatie is onafhankelijk en duurzaam en het versiebeheer is goed geregeld.

Ten aanzien van toegankelijkheid adviseerde de expertgroep (gedurende de voorgaande procedure met betrekking tot Digikoppeling 2.0) de beheerorganisatie om expliciet leveranciers in het besluitvormingsproces toe te laten. Aan het Technisch Overleg Digikoppeling kunnen nu ook leveranciers deelnemen. Besluitvorming over dit overheidsprofiel is voorbehouden aan bestuurders in de overheid.

Getoetst zal moeten worden of 'uitstekend beheerproces' van toepassing is. Op voorhand worden daarbij geen belemmeringen verwacht. Voor aanvang van het expertadvies zal de procedurebegeleider onderzoeken of Digikoppeling 3.0 voldoet aan de voorwaarden voor uitstekend beheer. Het resultaat van deze toets zal worden voorgelegd aan de groep die het expertadvies opstelt.

2. Toegevoegde waarde

De interoperabiliteitswinst en andere voordelen van adoptie van de standaard wegen overheidsbreed en maatschappelijk op tegen de risico's en nadelen.

Het voordeel van Digikoppeling is dat de beveiliging in één keer is ingericht, dat het één PKIoverheid-certificaat heeft en dat het in lijn is met iNUP en GEMMA (gemeentelijke modelarchitectuur). Het nadeel is dat implementatie als redelijk prijzig en ingewikkeld wordt ervaren. De afgelopen jaren is dit minder geworden. Vanwege toenemende adoptie en ondersteuning vanuit leveranciers is Digikoppeling de afgelopen jaren in toenemende mate een commodity geworden. Onder ander hierdoor zijn de

kosten afgenomen en is er technisch meer ervaring en kennis op de markt. De voordelen van de standaard wegen daarmee op tegen de nadelen.

3. *Draagvlak*

Al bij de vorige versie maakte een groot aantal organisaties gebruik van Digikoppeling. Omdat Digikoppeling nog steeds backwards compatible is, voldoen zij daardoor ook aan de nieuwste versie van de standaard. Implementaties van de toegevoegde meldingen met WUS zijn nu nog beperkt tot beproeving en pilots, maar veel organisaties hebben hiervoor wel plannen. Ook de ondersteuning door leveranciers is nog beperkt.

Sinds de vorige versie is het aantal organisaties dat Digikoppeling toepast opnieuw sterk gegroeid, ook buiten het verplichte werkingsgebied. Dat wordt met name veroorzaakt vanwege de aansluiting op de Landelijke Voorziening WOZ, die via Digikoppeling loopt. Dit geldt ook voor het Omgevingsloket Online (OLO) en de Collectieve Opdracht Routeer Voorziening (CORV). Recent is de populatie van Digikoppeling ook sterk gegroeid doordat de standaard met de naam "EduKoppeling" is overgenomen in de onderwijssector (WUS incl. meldingen). Met de Suwi-sector worden gesprekken gevoerd over eenzelfde stap. Ook de VenJ-sector is doende om intern om te schakelen op Digikoppeling (ebMS).

In het kader van de stelselafspraken "Utrecht" wordt gewerkt aan een protocolbinding met Digikoppeling voor StUF, SuwiML en NEN3610.

Conclusie

Er wordt geadviseerd dat de indiener van de standaard samen met de procedurebegeleider voorafgaand aan het expertadvies het toepassingsgebied nader afstemt met betrokkenen. Dit geldt enerzijds voor de afbakening met het toepassingsgebied van NEN3610 (basismodel geo-informatie) en anderzijds voor de toepassing van Digikoppeling *binnen* sectoren (zoals onderwijs, zorg en het justitiedomein). Hierdoor kan er een vooraf afgestemd voorstel besproken worden in de expertbijeenkomst.

Daarnaast zal de procedurebegeleider voor aanvang van het expertadvies toetsen of Digikoppeling 3.0 voldoet aan de voorwaarden voor uitstekend beheer. Het resultaat van deze toets zal worden voorgelegd tijdens de expertbijeenkomst.

5. **Samenhang**

Forum Standaardisatie wil weten of de aangemelde standaard samenhangt met standaarden die reeds op de 'pas toe of leg uit' -lijst en gangbare lijst zijn opgenomen, of standaarden die voor toetsing in aanmerking komen. Uit de intake moet duidelijk worden of dit gevolgen heeft voor de toetsing en eventuele opname van de aangemelde standaard.

1. Bestaat er samenhang tussen de aangemelde standaard en de standaarden die reeds op de 'pas toe of leg uit' -lijst zijn opgenomen en wat betekent dit voor de toetsing en eventuele opname van de standaard?

Nadat Digikoppeling als een van de eerste standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst is gekomen is later ook de standaard NEN3610 (basismodel geo-informatie) toegevoegd. Inmiddels is gebleken dat hoewel technisch mogelijk, het onwenselijk is beide standaarden tegelijk toe te passen bij uitwisseling van geo-data tussen overheidsorganisaties. Daarom is vaak een 'explain' nodig. Om dit te voorkomen is een wijziging op het functionele toepassingsgebied voorgesteld voor Digikoppeling 3.0 (zie elders in deze notitie).

*2. Bestaat er samenhang tussen de aangemelde standaard en de standaarden die reeds op de **gangbare lijst** zijn opgenomen en wat betekent dit voor de toetsing en eventuele opname van de standaard?*

Er bestaat een relatie met een aantal andere standaarden die voorkomen op de lijst met gangbare open standaarden: HTTP, MIME, SOAP, TLS, URN, UTF-8 en WSDL. Uit de relatie met deze standaarden komt geen conflictpunt of extra aandachtspunt naar voren ten aanzien van eventuele plaatsing van Digikoppeling 3.0 op de 'pas toe of leg uit'-lijst.

3. Bestaat er samenhang tussen de aangemelde standaard en standaarden die in aanmerking komen voor opname op één van de lijsten en wat betekent dit voor de toetsing van de standaard(en)? (Denk bijvoorbeeld ook aan een gezamenlijke toetsing met (een deel van) deze aanvullende standaarden).

Er zijn geen standaarden gevonden.

6. Sponsorschap

De aanmelding van standaarden voor de lijsten van Forum en College dient ondersteund of gesponsord te worden door overheids- en/of (semi)publieke organisaties die de standaard reeds in gebruik hebben (of voornemens zijn dit te doen) en die de beoogde opname op de lijsten ondersteunen. Dit draagt bij aan het draagvlak voor de standaard, geeft zich op de functionele usecase voor de overheid en helpt bovendien om tijdens de toetsing de juiste experts te benaderen.

1. Welke overheden en/of (semi) publieke organisaties ondersteunen de aanmelding van de standaard?

De organisaties betrokken in het Technisch Overleg Digikoppeling¹ en de organisaties betrokken in de Programmaraad Stelsel van Basisregistraties (PSB)² ondersteunen de aanmelding van Digikoppeling 3.0. In de stuurgroep Digikoppeling van de PSB is besloten tot deze aanmelding.

¹ De volgende organisaties zijn vertegenwoordigd in het Technisch Overleg Digikoppeling: Agentschap BPR/mGBA, Belastingdienst, BKWI, DUO, Justid, Kadaster, Kamer van Koophandel, KING, Logius, ministeries van EZ en IenM, RDW en UWV.

² De volgende organisaties zijn vertegenwoordigd in de PSB: Belastingdienst, IPO, Logius, Manifestgroep (vertegenwoordigd door Kadaster, Kamer van Koophandel, RDW), ministeries (BZK, EZ, IenM, OCW, VenJ en VWS), Rijkswaterstaat, Unie van Waterschappen, UWV en VNG.

2. Hebben deze organisaties de standaard geïmplementeerd?

Digikoppeling 2.0 is breed in gebruik binnen de overheid. De toevoegingen die Digikoppeling 3.0 biedt (meldingen met gebruik van WUS en een translatie tussen ebMS en WUS meldingen) zijn nog niet geïmplementeerd.

7. Functionele use case

Voor de standaard dient een duidelijke use case beschikbaar te zijn op basis waarvan overheden en/of instellingen uit de (semi) publieke sector kunnen bepalen of de aangemelde standaard voor hen relevant is en wie eventueel moet deelnemen aan de experttoetsing van de standaard.

In 2012 voerde Logius op verzoek van de Programmaraad Stelsel van Basisregistraties een impactanalyse uit op Digikoppeling. Doel van de impactanalyse was om te bepalen of de standaard Digikoppeling aanpassing behoeft. Er waren verschillende aanleidingen bij overheidsorganisaties voor de impactanalyse, die alle wezen op belemmeringen bij, zowel het huidige als toekomstig, gebruik van ebMS. Omgevingsloket Online (OLO) gaf in 2010 aan problemen te hebben met de beheerlast van ebMS. De manifestgroep gaf al in 2011 en opnieuw in 2012 aan gebruik te willen maken van WS-RM in plaats van ebMS. Agentschap BPR gaf eind 2011 aan ernstige problemen te zien als zij voor de BRP gemeenten moet ontsluiten met ebMS in plaats van WS-RM. mGBA heeft dit in een brief aan de PSB bevestigd.

Op basis van de uitkomsten van de impactanalyse is WS-RM (meldingen op basis van WUS) toegevoegd in Digikoppeling 3.0. WUS werd voorheen enkel gebruikt om bevestigingen te doen en was niet geschikt om meldingen te doen. Met Digikoppeling 3.0 is WS-RM toegevoegd binnen de WUS standaard inclusief de bijbehorende Digikoppeling profielen. Hiermee is het mogelijk om betrouwbare meldingen met de WUS standaard te doen.